

ความพึงพอใจต่อวิชาชีพของครูในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี

นาง นภา พวงรอด

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสุขภาพจิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์

คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-5131-1

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE SATISFACTION UPON PROFESSION AMONG ELEMENTARY SCHOOL TEACHERS
UNDER THE OFFICE OF PRIMARY EDUCATION OF NONTHABURI PROVINCE

Mrs. Napa Puangrod

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science in Mental Health

Department of Psychiatry

Faculty of Medicine

Chulalongkorn University

Academic Year 2003

ISBN 974-17-5131-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความพึงพอใจต่อวิชาชีพของครูในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี

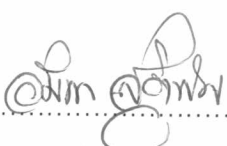
โดย นางนภา พวงรอด
สาขาวิชา สุขภาพจิต
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์นายแพทย์อัมพล สุอำพันธ์

คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะแพทยศาสตร์
(รองศาสตราจารย์นายแพทย์ภิรมย์ กมลรัตนกุล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์แพทย์หญิงนันทิกา ทวิชาชาติ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์นายแพทย์อัมพล สุอำพันธ์)

.....กรรมการ
(นายแพทย์ณัฏฐ พิตยรัตน์เสถียร)

นภา พวงรอด : ความพึงพอใจต่อวิชาชีพของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี (THE SATISFACTION UPON PROFESSION AMONG
ELEMENTARY SCHOOLTEACHERS UNDER THE OFFICE OF PRIMARY EDUCATION
OF NONTHABURI PROVINCE) อ.ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์นายแพทย์อัมพล สุอำพันธ์ ;
146 หน้า . ISBN : 974-17-5131-1

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อวิชาชีพของครู ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจต่อวิชาชีพกับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาในกลุ่มครูสายงานการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี ทั้งโรงเรียนของรัฐบาล และโรงเรียนเอกชน จำนวน 950 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามความพึงพอใจต่อวิชาชีพ แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งดัดแปลงมาจากแบบสอบถาม ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์พลศึกษา ที่กองเกียรติ เขยชม ใช้เป็นเครื่องมือวิจัยเก็บข้อมูลอาจารย์พลศึกษาจังหวัดชลบุรี และสกล วรรณพงษ์ ใช้เป็นเครื่องมือวิจัยเก็บข้อมูลอาจารย์พลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความสัมพันธ์และความแปรปรวนระหว่างปัจจัยด้านบุคคลและปัจจัยด้านความภาคภูมิใจในตนเอง กับความพึงพอใจต่อวิชาชีพ ด้วยสถิติ t-test , ANOVA , Pearson Product moment Correlation Coefficient และ Stepwise multiple regression analysis

ผลการศึกษาพบว่า ครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี มีความพึงพอใจต่อวิชาชีพ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 51.4 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อวิชาชีพอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ คือ ด้านลักษณะงานที่ทำ ร้อยละ 80.6 ด้านความมั่นคงในงาน ร้อยละ 58.5 ด้านความรับผิดชอบ ร้อยละ 50.0 ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ร้อยละ 55.9 และครูมีความพึงพอใจต่อวิชาชีพอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับ ดังนี้ คือ ด้านนโยบายและการบริหาร ร้อยละ 50.3 ด้านโอกาสก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน ร้อยละ 46.9 ด้านเงินเดือนและผลประโยชน์เกื้อกูล ร้อยละ 51.3 ด้านความปลอดภัยในการทำงาน ร้อยละ 53.2 ด้านสภาพการทำงาน ร้อยละ 58.9 ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ร้อยละ 57.7 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อวิชาชีพ ได้แก่ ความภาคภูมิใจในตนเอง อายุมากกว่า 45 ปี สถานภาพสมรส คู่ ระยะเวลาประกอบอาชีพครูมากกว่า 20 ปี รายได้ต่อเดือนมากกว่า 20,000 บาท ซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจต่อวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$

ส่วนปัจจัยที่เกี่ยวข้องสามารถเป็นตัวพยากรณ์ความพึงพอใจต่อวิชาชีพของครูได้ดี โดยมีประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 54.9 ได้แก่ ความภาคภูมิใจในตนเอง รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท ระยะเวลาที่ประกอบอาชีพครูมากกว่า 20 ปี และจำนวนชั่วโมงที่สอนต่อสัปดาห์ 19 - 22 ชั่วโมง

ภาควิชา จิตเวชศาสตร์
สาขาวิชา สุขภาพจิต
ปีการศึกษา 2546

ลายมือชื่อนิสิต นภา พวงรอด
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา อัมพล สุอำพันธ์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C45753615361530 : MAJOR MENTAL HEALTH

KEY WORDS : SATISFACTION / PROFESSION / TEACHER / ELEMENTARY SCHOOL

/ NONTHABURI PROVINCE

NAPA PUANGROD : THE SATISFACTION UPON PROFESSION AMONG ELEMENTARY

SCHOOL TEACHERS UNDER THE OFFICE OF PRIMARY EDUCATION

OF NONTHABURI PROVINCE . THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF UMPON SUAMPUN , M.D. 146 PP.

ISBN : 974 -17- 5131-1

The purposes of this cross sectional descriptive study are to survey professional satisfaction and other related factors of faculties in academic field . It also includes the relationship between professional satisfaction and those related factors .The sample size are 950 elementary school teachers from both public and private schools under the office of education of Nonthaburi province . The research instruments are questionnaires to collect demographic data , professional satisfaction and the teacher self- esteem. The questionnaires were adapted from the questionnaires concerning job satisfaction of physical education teachers in teacher education institutions by Kongkiat Cheaychom and the questionnaires concerning job satisfaction of physical education teachers in elementary school by Sakon Wannapong. The data was analysed by using SPSS software for percentage, Mean , Standard deviation , ANOVA , and Pearson product moment correlation coefficient were performed to demonstrate the associated factors . Multivariate analysis was done to show the predictor for the teaching profession' s satisfaction in population.

The major findings were as the following . 51.4 % of subjects revealed the teaching profession' s satisfaction in the moderate level . Considering each aspect of profession' s satisfaction. The data showed the high level as the following ; the work itself 80.6% ,job security 58.5% , responsibility 50 % , relationships with boss 55.9%,The subjects showed the moderate profession' s satisfaction level as the following ; policy and management 50.3%, advancement in work 46.9%, fringe benefits 51.3 % , job safety53%, atmosphere 58.9% ,relationships with peer 57.7 % . Their related factors such as the pride of teacher factors, age more than 45 years old , marriage , duration of work teaching more than 20 years , income per month more than 20,000 baths , were positively correlated with teaching profession' s satisfaction at the 0.05 level of significant .

The good correlated factors , predicting the teaching profession's satisfaction has total predictive efficiency of 54.9 % are the teacher self – esteem factors, income per month less than 10,000 baths , duration of work teaching more than 20 years , hours of teaching per week between 19 – 22 hours .

Department Psychiatry

Field of study Mental health

Academic year 2003

Student's Signature..... *Napa Paungrod*

Advisor's Signature..... *Umpen Suayun*

Co - Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์นายแพทย์ อัมพล สุอำพัน อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำ ปรึกษาและแก้ไขสิ่งต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์แพทย์หญิงนันทิกา ทวิชาชาติ ประธานกรรมการ และนายแพทย์ณัฏฐร พิทยรัตน์เสถียร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาตรวจปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้เครื่องมือมีความเที่ยงตรงและถูกต้องมากขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วงสร้อย วรรณกุล ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาและให้กำลังใจในการดำเนินงานวิจัย และขอขอบคุณเพื่อน ๆ และบุคลากรในภาควิชาจิตเวชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้การช่วยเหลือและให้กำลังใจ ตลอดจนคำแนะนำต่าง ๆ ผู้วิจัยรู้สึกประทับใจในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ บุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นผลให้เครื่องมือวิจัยมีความสมบูรณ์และได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย

ขอขอบคุณ คุณภาลดี ยิ้มแย้ม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับสถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งช่วยให้วิทยานิพนธ์มีความถูกต้องยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย สังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนนทบุรีที่ให้ความช่วยเหลือเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ขอระลึกถึงพระคุณของรองศาสตราจารย์แพทย์หญิงภิรมย์ สุคนธาภิรมย์ ผู้ริเริ่มให้มีหลักสูตรสุขภาพจิต นายแพทย์ไสภณ เมฆธน นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนให้ผู้วิจัยมีโอกาสศึกษาต่อในหลักสูตรนี้

ทำนุผู้วิจัย ขอระลึกถึงพระคุณของบิดา มารดา ในการเห็นความสำคัญและสนับสนุนด้านการศึกษาของผู้วิจัยมาโดยตลอด และขอขอบคุณบุคคลใกล้ชิดในครอบครัวที่ส่งเสริม สนับสนุน เอื้ออำนวย รวมทั้งเป็นกำลังใจอันสำคัญ ส่งผลให้การทำวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงด้วยดี

สารบัญ

		หน้า
	บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
	บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
	กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
	สารบัญ.....	ช
	สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่		
1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
	ขอบเขตของการวิจัย.....	4
	ข้อตกลงเบื้องต้น	5
	ข้อจำกัดของการวิจัย.....	5
	คำจำกัดความในการวิจัย	5
	ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
	ความหมายของความพึงพอใจต่อวิชาชีพของครู.....	12
	วิชาชีพครูยุคปฏิรูปการศึกษา.....	17
	ภาพรวมของความพึงพอใจต่อวิชาชีพของครู.....	19
	วิชาชีพครูกับคุณภาพการศึกษา.....	22
	ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจต่อวิชาชีพของครู.....	28
	องค์ประกอบที่ทำให้เกิดความพึงพอใจต่อวิชาชีพครู.....	33
	ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานกับการปฏิบัติงาน วิชาชีพครู	38
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย..... 49
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 49
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 55
	การรวบรวมข้อมูล..... 57
	การวิเคราะห์ข้อมูล..... 58
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 62
	ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยด้านบุคคลของครูในโรงเรียนประถมศึกษา 63
	ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเองของครูในโรงเรียน ประถมศึกษา..... 67
	ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อวิชาชีพของครูโรงเรียน ประถมศึกษา..... 74
	ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ ความพึงพอใจต่อวิชาชีพของครู..... 88
5	สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ..... 99
	สรุปผลการวิจัย..... 101
	อภิปรายผลการวิจัย..... 107
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป..... 115
	รายการอ้างอิง..... 116
	ภาคผนวก..... 124
	ภาคผนวก ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ หนังสือขอความร่วมมือ..... 125
	ภาคผนวก ข. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 129
	ภาคผนวก ค. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ประวัติผู้วิจัย..... 141
	ประวัติผู้วิจัย..... 146

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสังกัดและรายอำเภอ.....	51
2	แสดงจำนวนแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับคืนจำแนกรายอำเภอ	57
3	แสดงจำนวนและร้อยละของครูในโรงเรียนประถมศึกษาจำแนกตาม ปัจจัยด้านบุคคล.....	63-65
4	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความภาคภูมิใจ ในตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษาภาพรวม.....	67
5	แสดงเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความภาคภูมิใจในตนเอง ของครู จำแนกรายด้าน.....	68
6	แสดงค่าร้อยละระดับความภาคภูมิใจในตนเองของครูจำแนกราย ด้าน.....	68
7	แสดงผลการวิเคราะห์ระดับความภาคภูมิใจในตนเองของครูด้านการได้ รับความยอมรับนับถือจำแนกรายข้อ.....	69
8	แสดงผลการวิเคราะห์ระดับความภาคภูมิใจในตนเองของครูด้านความ สำเร็จของงานจำแนกรายข้อ.....	70
9	แสดงผลการวิเคราะห์ระดับความภาคภูมิใจในตนเองของครูด้านสถาน ภาพทางสังคม จำแนกรายข้อ.....	71
10	แสดงผลการวิเคราะห์ระดับความภาคภูมิใจในตนเองของครูด้านการได้ ทำงานบริการอื่นจำแนกรายข้อ.....	72
11	แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามระดับความพึงพอใจต่อวิชาชีพของ ครูโรงเรียนประถมศึกษา ภาพรวม.....	74
12	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความพึงพอใจต่อ วิชาชีพของครูโรงเรียนประถมศึกษาจำแนกรายด้าน.....	75
13	แสดงค่าร้อยละ ระดับความพึงพอใจต่อวิชาชีพของครู จำแนกเป็นรายด้าน.....	76
14	แสดงผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจต่อวิชาชีพของครู ด้านความรับผิดชอบเป็นรายข้อ.....	77

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
15	แสดงแสดงผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจต่อวิชาชีพของครูด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาจำแนกเป็นรายข้อ.....	78
16	แสดงผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจต่อวิชาชีพของครูด้านความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานจำแนกเป็นรายข้อ.....	79
17	แสดงผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจต่อวิชาชีพของครูด้านนโยบายและการบริหารจำแนกเป็นรายข้อ.....	80
18	แสดงผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจต่อวิชาชีพของครูด้านความปลอดภัยในการทำงานจำแนกเป็นรายข้อ.....	81
19	แสดงผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจต่อวิชาชีพของครูวิชาชีพด้านลักษณะงานที่ทำ จำแนกเป็นรายข้อ.....	82
20	แสดงผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจต่อวิชาชีพของครูด้านความมั่นคงในงาน จำแนกเป็นรายข้อ.....	83
21	แสดงผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจต่อวิชาชีพของครูด้านโอกาสก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน จำแนกเป็นรายข้อ.....	84
22	แสดงผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจต่อวิชาชีพของครูด้านเงินเดือนและผลประโยชน์เกี่ยวกุศล จำแนกเป็นรายข้อ.....	85
23	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานจำแนกตามความพึงพอใจต่อวิชาชีพด้านสภาพการทำงานเป็นรายข้อ.....	87
24	แสดงการเปรียบเทียบปัจจัยด้านบุคคลต่อระดับความพึงพอใจต่อวิชาชีพของครูโรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้ t-test.....	88
25	แสดงการเปรียบเทียบปัจจัยด้านบุคคลต่อระดับความพึงพอใจต่อวิชาชีพของครูโรงเรียนประถมศึกษา โดยวิธี One - way ANOVA.....	89
26	แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของอายุกับความพึงพอใจต่อวิชาชีพของครู ด้วยวิธี ของ Scheffe's	90
27	แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของสถานภาพสมรสกับความพึงพอใจต่อวิชาชีพของครู ด้วยวิธี ของ Scheffe's	91

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
28	แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของระยะเวลาประกอบอาชีพครูกับความพึงพอใจต่อวิชาชีพของครู ด้วยวิธีของ Scheffe's	91
29	แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของรายได้ต่อเดือนกับความพึงพอใจต่อวิชาชีพของครู ด้วยวิธี ของ Scheffe's	92
30	แสดงการเปรียบเทียบปัจจัยด้านความภาคภูมิใจในตนเอง ต่อความพึงพอใจต่อวิชาชีพของครูโดยวิธี One – way ANOVA	93
31	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างปัจจัยด้านความภาคภูมิใจในตนเอง และความพึงพอใจต่อวิชาชีพของครู.....	94
32	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างปัจจัยด้านบุคคลและปัจจัยด้านความภาคภูมิใจในตนเอง ครู	95
33	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจต่อวิชาชีพของครู	96
34	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจต่อวิชาชีพของครู	97
35	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจต่อวิชาชีพของครู	98